



งานบ้าน

สร้างทักษะชีวิตและอาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่

๑-๓

ผู้เรียบเรียง อาจารย์ธิดิยา จันทพลาบูรณ์

ผู้ตรวจ
๑. ดร.ศักดิ์สิน ช่องดารากุล
๒. ดร.ดวงฤทัย อ่างโชติ
๓. อาจารย์เครือรัตน์ เรืองแก้ว

บรรณาธิการ อาจารย์ทองสุข รวยสูงเนิน

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐-๒๒๔๓-๘๐๐๐ (อัตโนมัติ ๑๕ สาย), ๐-๒๒๔๑-๘๙๙๙
แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : ๐-๒๒๔๑-๔๑๓๑, ๐-๒๒๔๓-๗๖๖๖

สงวนลิขสิทธิ์

สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด
พ.ศ. ๒๕๖๓



คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม การอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ จัดทำขึ้นตามแนวการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม การอาชีพ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานวิชาชีพที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และมีความรู้และทักษะพื้นฐานไปศึกษาต่อวิชาชีพในระดับอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาในรายวิชาเพิ่มเติม การอาชีพ ควรให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทักษะในการดำเนินชีวิต ทักษะในการทำงาน ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและใช้กระบวนการทางเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และมีคุณธรรม มีความภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม การอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ มี ๔ เล่ม ประกอบด้วย

๑. งานบ้านสร้างทักษะชีวิตและอาชีพ
๒. งานเกษตรสร้างทักษะชีวิตและอาชีพ
๓. งานช่างสร้างทักษะชีวิตและอาชีพ
๔. งานธุรกิจอุตสาหกรรมบริการ

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม การอาชีพชุดนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ครูและผู้เรียน ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สามารถพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างยั่งยืน

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม

งานบ้านสร้างทักษะชีวิตและอาชีพ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้

การงานอาชีพ

๐.๕ หน่วยกิต เวลา ๒๐ ชั่วโมง

ศึกษา วิเคราะห์ และอธิบายอุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาดบ้าน การทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ ภายในบ้าน การดูแลรักษาและทำความสะอาดห้องต่าง ๆ ภายในบ้าน เครื่องเรือน เครื่องครัว และเครื่องใช้ไฟฟ้า การทำความสะอาดบริเวณบ้าน หลักการจัดตกแต่งบ้าน ขั้นตอนในการจัดตกแต่งบ้าน การจัดตกแต่งภายในบ้านและบริเวณบ้าน การดูแลรักษาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย การเลือกเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย อาหารและวัฒนธรรม การกำหนดรายการอาหารที่เหมาะสมกับช่วงวัย การเลือกซื้ออาหาร การเตรียม ประกอบ จัดตกแต่งอาหาร การดูแลเด็กเล็ก การดูแลผู้สูงอายุ การเลี้ยงและดูแลสัตว์เลี้ยง และการเลี้ยงสุนัข แมว และกระต่าย

โดยใช้ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการกลุ่ม ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการบริการ ทักษะกระบวนการปฏิบัติงาน

เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และความชำนาญในการดำเนินชีวิตในการประกอบอาชีพ มีความขยัน ใฝ่เรียนรู้ มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะในการประกอบอาชีพที่ดี ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า และมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพในอนาคต

ผลการเรียนรู้

๑. อธิบายวิธีการทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ ภายในและบริเวณบ้านได้
๒. เลือกใช้ ดูแลรักษา วัสดุและอุปกรณ์ทำความสะอาดบ้านได้อย่างเหมาะสม
๓. มีความกระตือรือร้น ในการช่วยเหลือครอบครัว ทำความสะอาดบ้านเป็นประจำ
๔. อธิบายหลักการและขั้นตอนการจัดตกแต่งบ้านได้
๕. ฝึกปฏิบัติการจัดตกแต่งภายในบ้านและบริเวณบ้านได้ตามขั้นตอนการจัดตกแต่งบ้าน
๖. เห็นคุณค่าของการจัดตกแต่งบ้านทั้งภายในบ้านและบริเวณบ้าน

๗. เลือกสวมใส่เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย เหมาะสมกับบุคลิกภาพและโอกาส
๘. บอกวิธีการดูแลรักษาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายได้อย่างถูกต้อง
๙. มีทักษะในการซ่อมแซม ตกแต่ง ดัดแปลง และตัดเย็บเสื้อผ้าชั้นพื้นฐาน
๑๐. เห็นคุณค่าของการดูแลรักษา ซ่อมแซม ตกแต่ง ดัดแปลง และตัดเย็บเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายด้วยตนเอง
๑๑. บอกลักษณะเด่นของวัฒนธรรมอาหารไทยได้
๑๒. กำหนดรายการอาหารที่เหมาะสมกับช่วงวัยได้อย่างถูกต้อง
๑๓. มีทักษะในการเลือกซื้อและประกอบอาหาร
๑๔. เห็นคุณค่าในการประกอบและจัดตกแต่งอาหารด้วยตนเอง
๑๕. อธิบายวิธีการดูแลเด็กเล็กและผู้สูงอายุได้ถูกต้อง
๑๖. มีทักษะในการดูแลเด็กเล็กและผู้สูงอายุอย่างถูกวิธี
๑๗. มีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลเอาใจใส่บุคคลในบ้าน ทั้งเด็กเล็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ
๑๘. อธิบายวิธีการเลี้ยงและดูแลสัตว์เลี้ยงได้
๑๙. วิเคราะห์และจัดสถานที่อยู่ อาหารและน้ำให้กับสัตว์เลี้ยงได้อย่างเหมาะสม
๒๐. อธิบายวิธีการป้องกันโรคในสัตว์เลี้ยงได้ถูกต้อง
๒๑. มีทัศนคติที่ดีต่อการเลี้ยงสัตว์ มีความรักและเมตตาต่อสัตว์เลี้ยงทั้งของตนเองและผู้อื่น

รวมทั้งหมด ๒๑ ผลการเรียนรู้



หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ บ้านสะอาด บรรยากาศน่าอยู่

๑. อุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาดบ้าน
๒. การทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ ภายในบ้าน
๓. การดูแลรักษาและทำความสะอาดห้องต่าง ๆ ภายในบ้าน
๔. การดูแลรักษาและทำความสะอาดเครื่องเรือน เครื่องครัว และเครื่องใช้ไฟฟ้า
๕. การทำความสะอาดบริเวณบ้าน

๘
๑๑
๑๕
๑๗
๒๐



หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ บ้านสวยด้วยมือเรา

๑. หลักการจัดตกแต่งบ้าน
๒. ขั้นตอนในการจัดตกแต่งบ้าน
๓. การจัดตกแต่งภายในบ้าน
๔. การจัดตกแต่งบริเวณบ้าน

๒๕
๒๖
๒๗
๒๙



หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เสื้อผ้าน่าสวมใส่

๑. การเลือกเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย
๒. การดูแลรักษาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย

๓๒
๓๔



หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ อาหารการกิน

๑. อาหารและวัฒนธรรม
๒. การกำหนดรายการอาหารที่เหมาะสมกับช่วงวัย
๓. การเลือกซื้ออาหาร
๔. การเตรียม ประกอบ จัดตกแต่งอาหาร

๕๘

๖๐

๖๗

๗๐



หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ด้วยรักและผูกพัน

๑. การดูแลเด็กเล็ก
๒. การดูแลผู้สูงอายุ

๘๒

๘๖



หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ สัตว์เลี้ยงแสนรัก

๑. การเลี้ยงและดูแลสัตว์เลี้ยง
๒. การเลี้ยงสุนัข
๓. การเลี้ยงแมว
๔. การเลี้ยงกระต่าย

๙๒

๙๔

๑๐๐

๑๐๓

บรรณานุกรม

๑๑๑



หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

บ้านสะอาด บรรยากาศน่าอยู่



ผลการเรียนรู้

๑. อธิบายวิธีการทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ ในบ้านและบริเวณบ้านได้
๒. เลือกใช้ ดูแลรักษา วัสดุและอุปกรณ์ทำความสะอาดบ้านได้อย่างเหมาะสม
๓. มีความกระตือรือร้น ในการช่วยเหลือครอบครัว ทำความสะอาดบ้านเป็นประจำ



ผังสาระการเรียนรู้

อุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาดบ้าน

การทำความสะอาด
ส่วนต่าง ๆ ภายในบ้าน

บ้านสะอาด บรรยากาศน่าอยู่

การทำความสะอาดบริเวณบ้าน

การดูแลรักษาและ
ทำความสะอาดห้องต่าง ๆ
ภายในบ้านการดูแลรักษาและทำความสะอาด
เครื่องเรือน เครื่องครัว
และเครื่องใช้ไฟฟ้า



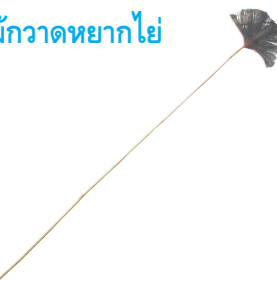
หากนักเรียนประกอบอาชีพพนักงานทำความสะอาด
นักเรียนจะทำความสะอาดห้องในภาพอย่างไรให้น่าอยู่

บ้าน เป็นสิ่งก่อสร้างที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นสถานที่พักผ่อน และทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ก่อให้เกิดความรัก ความอบอุ่น และความผูกพัน ดังนั้น มนุษย์ทุกคนจึงปรารถนาที่จะอาศัยในบ้านที่สะอาด สวยงาม ปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมที่ดี บ้านจึงควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ รักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

๑. อุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาดบ้าน

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำความสะอาดบ้านมีหลายชนิด ในการปฏิบัติงานควรเลือกใช้ให้เหมาะสม กับลักษณะงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำความสะอาดบ้าน มีดังนี้

อุปกรณ์	วิธีใช้งาน	การดูแลรักษา
ไม้กวาดขนไก่ 	ใช้ปัดฝุ่นตามเครื่องเรือน และในที่ต่าง ๆ	หลังใช้งาน เคาะฝุ่นออกให้หมด แล้วแขวนไว้
ไม้กวาดดอกหญ้า 	ใช้กวาดฝุ่นหรือเศษขยะ ขนาดเล็กบนพื้นแห้งและเรียบ	หลังใช้งาน เคาะฝุ่นออกแล้วเก็บ ในห้องหรือตู้เก็บอุปกรณ์ เจาะรู ร้อยเชือกที่ปลายด้าม แล้วแขวนไว้ หรือตั้งกับพื้นโดยให้ดอกไม้กวาด ตั้งขึ้น
ไม้กวาดทางมะพร้าว 	ใช้กวาดขยะแห้งบนพื้นหยาบ และบนพื้นที่มีน้ำขัง	หลังใช้งาน เก็บไว้ในที่แห้ง โดยแขวนหรือวางตั้งกับพื้น
ไม้กวาดหยากไย่ 	ใช้ปัดฝุ่นและหยากไย่บนเพดาน หรือผนังที่สูง	หลังใช้งาน ดึงหยากไย่ออก ทำความสะอาดและวางทิ้งไว้มุมใด มุมหนึ่ง ตั้งกับพื้นโดยให้ปลาย ไม้กวาดตั้งขึ้น
เครื่องดูดฝุ่น 	ใช้ดูดฝุ่นบนพื้นพรม และเครื่องเรือนที่นุ่มด้วยผ้า	หลังใช้งาน ทำความสะอาดถุงใส่ฝุ่น ก่อนจัดเก็บ

อุปกรณ์	วิธีใช้งาน	การดูแลรักษา
ไม้ถูพื้น 	ใช้สำหรับถูพื้น	หลังใช้งาน ชักล้างผ้าให้สะอาด และนำไปผึ่งให้แห้ง
ถังน้ำ 	ใช้ใส่น้ำสะอาดหรือน้ำที่ผสมน้ำยาทำความสะอาด	หลังใช้งาน ล้างถังด้วยน้ำสะอาด แล้วคว่ำให้แห้ง ก่อนเก็บเข้าที่
แปรงขัด 	ใช้ทำความสะอาดพื้นเปียก เช่น พื้นห้องน้ำ พื้นไม้nobบ้าน และสุขภัณฑ์ต่าง ๆ	หลังใช้งาน ล้างด้วยน้ำให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง ก่อนเก็บเข้าที่
ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด 	ใช้ทำความสะอาดพื้นบ้าน เครื่องเรือนสุขภัณฑ์ ควรใช้ตามขนาดและปริมาณที่ระบุบนฉลาก ระวังการสัมผัสถูกผิวหนังโดยตรง หรืออาจเข้าตา จมูก หรือปาก	หลังใช้งาน ต้องปิดฝาให้สนิท เก็บให้พ้นมือเด็กและสัตว์เลี้ยง

๒. การทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ ภายในบ้าน

๒.๑ การทำความสะอาดเพดาน

เพดาน เป็นส่วนที่อยู่ด้านบนสุด ความสกปรกมักเกิดจากฝุ่นละอองและหยากไย่ ดังนั้น เราควรทำความสะอาดเพดาน เดือนละ ๑-๒ ครั้ง

อุปกรณ์ทำความสะอาด

- (๑) ผ้าคลุมเครื่องเรือน
- (๒) ไม้กวาดหยากไย่

ขั้นตอนการทำความสะอาด

- (๑) นำผ้ามาคลุมเครื่องเรือนที่อยู่ใต้บริเวณที่จะทำความสะอาด
- (๒) กวาดเพดานด้วยไม้กวาดหยากไย่ โดยเริ่มจากมุมเพดานและบริเวณที่พบหยากไย่
- (๓) เมื่อเสร็จแล้ว นำผ้าคลุมสะอาด ฝุ่นออก ทำความสะอาดพื้น และเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย



การทำความสะอาดเพดานด้วยไม้กวาดหยากไย่

๒.๒ การทำความสะอาดผนังบ้าน

ผนัง เป็นพื้นที่กว้าง อาจเกิดรอยขีดข่วนหรือคราบสกปรกที่ทำให้ผนังดูไม่สวยงาม

อุปกรณ์ทำความสะอาด

- (๑) ไม้กวาดขนไก่
- (๒) ผ้าเช็ดทำความสะอาด
- (๓) ฟองน้ำ
- (๔) ถังน้ำ ๒ ใบ
- (๕) ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด

ขั้นตอนการทำความสะอาด

- (๑) ย้ายเครื่องเรือนที่วางติดผนังให้ห่างจากผนัง ประมาณ ๑ ฟุต หรือพอที่จะเข้าไปทำความสะอาดได้
- (๒) ปัดฝุ่นที่ผนังด้วยไม้กวาดขนไก่โดยปัดจากด้านบนลงด้านล่าง
- (๓) เช็ดคราบสกปรกโดยใช้ฟองน้ำชุบน้ำที่ผสมกับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด บิดหมาด ๆ แล้วถูผนังเบา ๆ เพื่อป้องกันสีที่ทาหลุดลอก ใช้ผ้าแห้งเช็ดทำความสะอาดอีกครั้ง ในกรณีที่ผนังเป็นวอลเปเปอร์ ต้องทราบว่าเป็นวอลเปเปอร์ชนิดใด เพราะวอลเปเปอร์แต่ละชนิดมีคุณสมบัติแตกต่างกัน จึงมีวิธีการทำความสะอาดที่แตกต่างกัน



เว็บไซต์แนะนำ

ผู้ช่วยในการดูแลบ้าน & เคล็ดลับทำความสะอาดจากผู้เชี่ยวชาญ

www.cleanipedia.com/th/

๒.๓ การทำความสะอาดประตูและหน้าต่าง

ประตูและหน้าต่าง เป็นส่วนที่กั้นระหว่างภายในและภายนอกตัวบ้าน จึงมีฝุ่นละอองติดอยู่เป็นจำนวนมาก



การทำความสะอาดหน้าต่าง
ที่เป็นกระจก

อุปกรณ์ทำความสะอาด

- (๑) ฟองน้ำ ผ้าแห้ง
- (๒) ถังน้ำ ๒ ใบ
- (๓) กระดาษหนังสือพิมพ์
- (๔) ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด

ขั้นตอนการทำความสะอาด

- (๑) ย้ายเครื่องเรือนที่อยู่ติดกับประตูหรือหน้าต่างออก
- (๒) ทำความสะอาดแต่ละส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่เป็นมุ้งลวด ถอดมุ้งลวดออก แล้วล้างด้วยน้ำที่ผสมกับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด ขัดด้วยแปรงพลาสติก ล้างน้ำให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง แล้วประกอบเข้าที่เดิม

- ส่วนที่เป็นโลหะ ใช้ผ้าหรือฟองน้ำชุบน้ำที่ผสมกับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดเช็ดส่วนที่เป็นโลหะให้สะอาด ใช้ผ้าชุบน้ำสะอาดเช็ดอีกครั้ง และเช็ดด้วยผ้าแห้ง
- ส่วนที่เป็นกระจก หากเป็นกระจกใสใช้หนังสือพิมพ์ชุบน้ำหรือชุบผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดเช็ดจนใส หากเป็นกระจกซุ่นใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดจนหมดคราบสกปรก แล้วใช้ผ้าแห้งเช็ดซ้ำอีกครั้ง
- ส่วนที่เป็นไม้ ใช้ผ้าหรือฟองน้ำชุบน้ำที่ผสมกับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดเช็ดให้ทั่ว เช็ดด้วยผ้าชุบน้ำสะอาดอีกครั้ง แล้วเช็ดด้วยผ้าแห้ง

๒.๔ การทำความสะอาดพื้น

พื้นบ้าน เป็นส่วนที่สกปรกง่าย เราควรกวาดและถูทุกวัน และควรเลือกวิธีทำความสะอาดให้เหมาะสมกับชนิดของพื้น

๑) พื้นไม้ พื้นปาร์เกต์ และพื้นลามิเนต

อุปกรณ์ทำความสะอาด

- (๑) ไม้กวาดดอกหญ้า
- (๒) ที่ดักผง
- (๓) ไม้ถูพื้นหรือผ้าเช็ดทำความสะอาด
- (๔) ถังน้ำ
- (๕) ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด

ขั้นตอนการทำความสะอาด

- (๑) กวาดฝุ่นผงด้วยไม้กวาดดอกหญ้าโดยเริ่มจากมุมห้อง รวมให้เป็นกองเดียว กวาดกองฝุ่นใส่ในที่ดักผงแล้วนำไปทิ้งลงในถังขยะ
- (๒) ใช้ผ้าหรือไม้ถูพื้นชุบน้ำที่ผสมกับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดตามอัตราส่วนที่กำหนด บิดผ้าหมาด แล้วเริ่มถูจากมุมห้องด้านในออกมาด้านนอก

- (๓) ชักผ้าถูพื้นบ่อย ๆ เพื่อขจัดสิ่งสกปรก



การทำความสะอาดพื้นบ้าน
ด้วยไม้ถูพื้น

๒) พื้นหินขัด พื้นกระเบื้อง

อุปกรณ์ทำความสะอาด

- (๑) ไม้กวาดดอกหญ้า
- (๒) ที่ดักผง
- (๓) ไม้ถูพื้นหรือผ้าทำความสะอาด
- (๔) ไม้กวาดทางมะพร้าว
- (๕) แปรงขัด
- (๖) ถังน้ำ
- (๗) ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด

ขั้นตอนการทำความสะอาด

(๑) กวาดฝุ่นผงด้วยไม้กวาดดอกหญ้า โดยเริ่มจากมุมห้อง รวมให้เป็นกองเดียว กวาดกองฝุ่นใส่ในที่ตักผงแล้วนำไปทิ้งลงในถังขยะ

(๒) ใช้ผ้าหรือไม้อูพื้นชุบน้ำที่ผสมกับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดตามอัตราส่วนที่กำหนด ปิดผ้าหมาด แล้วเริ่มถูจากมุมห้องด้านในออกมาด้านนอก

(๓) กรณีที่พื้นมีคราบสกปรกฝังแน่น เช่น พื้นห้องน้ำ ห้องครัว ใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดชนิดขจัดคราบฝังแน่นราดบริเวณที่มีคราบสกปรกฝังแน่นทิ้งไว้ ๕-๑๐ นาที ใช้แปรงขัดชุบน้ำ แล้วขัดทำความสะอาดบริเวณซอกมุมต่าง ๆ ล้างด้วยน้ำสะอาด ใช้ไม้กวาดทางมะพร้าวกวาดน้ำที่พื้นจนหมด



การทำความสะอาดพื้นกระเบื้องในห้องน้ำ

๓) พื้นพรม

อุปกรณ์ทำความสะอาด

เครื่องดูดฝุ่น



การทำความสะอาดพื้นพรมด้วยเครื่องดูดฝุ่น

ขั้นตอนการทำความสะอาด

(๑) เก็บขยะขึ้นใหญ่บนพื้น เช่น เศษกระดาษ เศษขนม นำไปทิ้งลงในถังขยะ

(๒) ใช้เครื่องดูดฝุ่นทำความสะอาดพรม โดยเริ่มจากมุมห้องด้านในสุดออกมาด้านนอก

๓. การดูแลรักษาและทำความสะอาดห้องต่าง ๆ ภายในบ้าน

๓.๑ ห้องนอน



ห้องนอน

ห้องนอน เป็นห้องที่ทุกคนใช้ประจำ เป็นที่สำหรับการพักผ่อนอย่างเต็มที่ ดังนั้นห้องนอนจึงต้องได้รับการดูแลรักษาและทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ โดยการกวาด ถู และทำความสะอาดเครื่องเรือน ที่นอน ต้องหมั่นเปลี่ยนและผึ่งแดด ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน และผ้าห่ม ควรเปลี่ยนและซักสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

๓.๒ ห้องน้ำ

ห้องน้ำ เป็นห้องที่เราใช้สำหรับชำระล้างร่างกาย และขับถ่ายของเสีย จึงมีการสะสมของเชื้อโรคและคราบสกปรกมากกว่าห้องอื่น ๆ ดังนั้น ห้องน้ำควรได้รับการทำความสะอาดเป็นประจำ วิธีการดูแลรักษาห้องน้ำที่ง่ายที่สุด คือ หลังจากเสร็จภารกิจส่วนตัวในห้องน้ำแล้ว ควรทำความสะอาดและเช็ดสุขภัณฑ์ต่าง ๆ ให้แห้งทุกครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดคราบสกปรกฝังแน่น ยากต่อการทำความสะอาด



ห้องน้ำ

๓.๓ ห้องครัว



ห้องครัว

ห้องครัว เป็นห้องที่ใช้ในการประกอบอาหาร และรับประทานอาหาร ดังนั้น จึงต้องดูแลรักษา ความสะอาดอยู่ตลอดเวลา ควรทำความสะอาด ทุกครั้งหลังใช้งานเสร็จ โดยใช้ผ้าสะอาดชุบน้ำ ผสมน้ำยาล้างจานเช็ดคราบน้ำมันและคราบอาหาร ออกจากเตาและเคาน์เตอร์ ถึงขยะในห้องครัว ต้องมีฝาปิดสนิท เพื่อป้องกันกลิ่นและสัตว์ต่าง ๆ ระบาด และควรแยกเศษอาหารออกจากขยะทั่วไป เครื่องปรุง เครื่องครัว และของมีคมเก็บให้เป็นระเบียบ เพื่อความสะดวกในการหยิบใช้

๓.๔ ห้องรับแขก

ห้องรับแขก เป็นห้องที่ใช้ต้อนรับแขก ที่มาเยี่ยม ดังนั้น จำเป็นต้องรักษาความสะอาด และจัดระเบียบอย่างสม่ำเสมอ ปิดฝุ่นเครื่องใช้ เครื่องเรือน และทำความสะอาดพื้นอย่างน้อย สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง



ห้องรับแขก

๔. การดูแลรักษาและทำความสะอาดเครื่องเรือน เครื่องครัว และเครื่องใช้ไฟฟ้า

เครื่องเรือน หรือที่นิยมเรียกกันว่า เฟอร์นิเจอร์ (Furniture) มีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับ จุดประสงค์ของการใช้งาน ดังนั้น จึงมีวิธีการดูแลรักษาและทำความสะอาดแตกต่างกัน โดยแบ่งเป็น ประเภทต่าง ๆ ดังนี้

๔.๑ เครื่องเรือน

๑) ตู้

ตู้ไม่ให้ใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาด เช็ดเพื่อกำจัดฝุ่นละออง หากเป็นตู้เหล็ก หลังจากเช็ดด้วยผ้าชุบน้ำแล้ว ให้ใช้ผ้าแห้งเช็ดอีกครั้ง เพื่อป้องกันการเกิดสนิม



ตู้เสื้อผ้าใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาด เช็ดทำความสะอาด



โซฟาผ้าใช้เครื่องดูดฝุ่นดูดฝุ่นละออง

๒) โซฟา

โซฟาหนัง ให้ใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาด เช็ดเพื่อกำจัดฝุ่นละออง แล้วจึงใช้ผ้าชุบน้ำยา ขัดหนังเช็ด เพื่อรักษาคุณภาพของหนัง สำหรับ โซฟาผ้า ให้ใช้เครื่องดูดฝุ่นดูดฝุ่นละอองออก ถ้ามีผ้าหุ้มให้ถอดผ้าหุ้มออกไปซัก เดือนละ ๑ ครั้ง

๓) ผ้าม่าน

ผ้าม่านให้ถอดผ้าม่านออกจากราว นำไปซักให้ สะอาด ผึ่งให้แห้งแล้วใส่กลับที่เดิม หากผ้าม่านมีโครงโลหะ หรือส่วนประกอบที่เป็นโลหะ ให้ถอดส่วนประกอบที่เป็นโลหะออกก่อน แล้วจึงนำไปซัก และผึ่งให้แห้งก่อนนำไปติดตั้งอย่างเดิม



ผ้าม่านทำความสะอาด ด้วยการนำไปซัก



อาชีพน่ารู้

พนักงานทำความสะอาด คือ พนักงานที่มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด เครื่องเรือน และบริเวณบ้าน อาคารสถานที่ให้สะอาด เป็นระเบียบอยู่เสมอ พนักงานกลุ่มนี้ต้องมีความรู้ และทักษะเฉพาะ เกี่ยวกับการทำความสะอาด ดูแลรักษาเครื่องเรือนและบริเวณต่าง ๆ

๑๖

งานบ้านสร้างทักษะชีวิตและอาชีพ ม.๑-๓

๔.๒ เครื่องครัว

๑) เตา

ควรปิดไฟเรียบร้อยทุกครั้งหลังการใช้งาน ปล่องไวัจนเย็น แล้วจึงทำความสะอาด

- ถ้าเป็นเตาถ่าน ให้นำถ่านออก เคาะขี้เถ้าออกจากเตาแล้วจึงนำไปเก็บ
- ถ้าเป็นเตาไฟฟ้า ให้ทำความสะอาดด้วยสเปรย์หรือผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดเตา

แล้วเช็ดด้วยผ้าแห้ง

- ถ้าเป็นเตาแก๊ส ให้นำโครมเตาออกมาแช่น้ำ ทำความสะอาดคราบไขมันต่าง ๆ

แล้วเช็ดให้แห้ง แล้วจึงประกอบส่วนต่าง ๆ เข้าตามเดิม

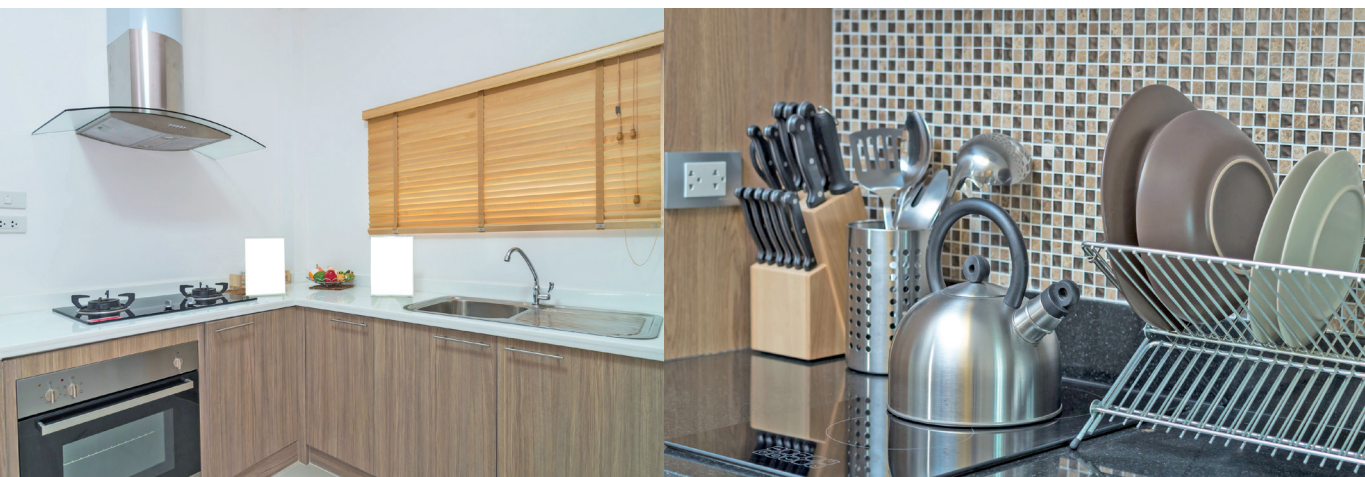
๒) เคาน์เตอร์

ควรทำความสะอาดตามลักษณะเฉพาะของพื้นผิวเคาน์เตอร์ เช่น พื้นกระเบื้อง

พื้นแกรนิต ให้กวาดเศษอาหารออกจนหมด แล้วจึงเช็ดทำความสะอาด

๓) ภาชนะต่าง ๆ

เมื่อใช้งานเสร็จแล้ว ควรเก็บล้างทุกครั้ง ควรเทอาหารออกแล้วแยกเศษอาหารออกจากขยะอื่น แล้วจึงทำความสะอาดภาชนะ โดยการล้างด้วยน้ำยาล้างจาน และน้ำสะอาด ผึ่งให้แห้ง เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

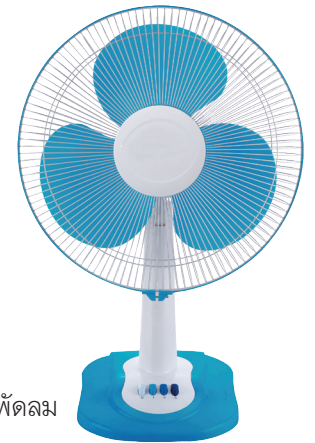


เตา เคาน์เตอร์ และภาชนะต่าง ๆ ควรเช็ดทำความสะอาดทุกครั้งหลังใช้งาน

๔.๓ เครื่องใช้ไฟฟ้า

๑) พัดลม

ถอดชิ้นส่วนต่าง ๆ ของพัดลมออก ทำความสะอาดด้วยผ้าชุบน้ำผสมผงซักฟอกหรือผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด เช็ดด้วยผ้าแห้ง แล้วประกอบชิ้นส่วนต่าง ๆ ตามเดิม ควรทำความสะอาดอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง



พัดลม



ตู้เย็น

๒) ตู้เย็น

ควรทำความสะอาดอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยนำอาหารออกจากตู้เย็นทั้งหมด นำถาดของแต่ละชั้นล้างทำความสะอาด เช็ดด้วยผ้าแห้ง ส่วนภายในตู้เย็นใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาดเช็ดทำความสะอาด แล้วเช็ดให้แห้งด้วยผ้าแห้ง ประกอบชิ้นส่วนต่าง ๆ ตามเดิม และควรละลายน้ำแข็งเดือนละ ๑ ครั้ง

๓) เครื่องปรับอากาศ

ถอดแผงกรองอากาศภายในเครื่องปรับอากาศมาทำความสะอาด โดยเคาะฝุ่น ล้างน้ำสะอาด ผึ่งให้แห้ง ก่อนประกอบเข้าใหม่ ควรทำความสะอาดอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง



เครื่องปรับอากาศ



๕. การทำความสะอาดบริเวณบ้าน

๕.๑ การทำความสะอาดรั้วบ้าน

รั้วบ้านมีหลายประเภท เช่น รั้วไม้ รั้วอัลลอยด์ เป็นที่โดนแดดและฝนอยู่ตลอดเวลา อาจทำให้เกิดคราบ เช่น รอยดำ เชื้อรา คราบฝน ดังนั้น ควรทำความสะอาดรั้วบ้านอย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง โดยใช้แปรงชุบน้ำที่ผสมกับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดหรือผงซักฟอก ขัดบริเวณ ที่มีคราบสกปรก ล้างออกด้วยน้ำสะอาด แล้วใช้ผ้าแห้งเช็ดจนแห้ง เพื่อไม่ให้เกิดคราบน้ำบนรั้วบ้าน

๕.๒ การทำความสะอาดสนามหญ้า

สนามหญ้าจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาเป็นพิเศษ เนื่องจากต้องรดน้ำและใส่ปุ๋ย หากมีหญ้าที่ตายก็ต้องมีการปลูกหญ้าทดแทน การดูแลรักษาและทำความสะอาดทำได้โดยตัดแต่งหญ้า อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง กำจัดขยะและเศษใบไม้ที่อยู่ในสนามหญ้า รดน้ำทุกวัน และใส่ปุ๋ยเดือนละ ๑ ครั้ง



รั้วบ้าน ควรทำความสะอาด และสนามหญ้า ควรตัดแต่งหญ้า อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

๕.๓ การกำจัดขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ สามารถแยกได้เป็น ๔ ประเภท ได้แก่ ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย ควรนำไปกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะเพื่อสุขอนามัยที่ดีของสมาชิก ในครอบครัว การกำจัดขยะสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

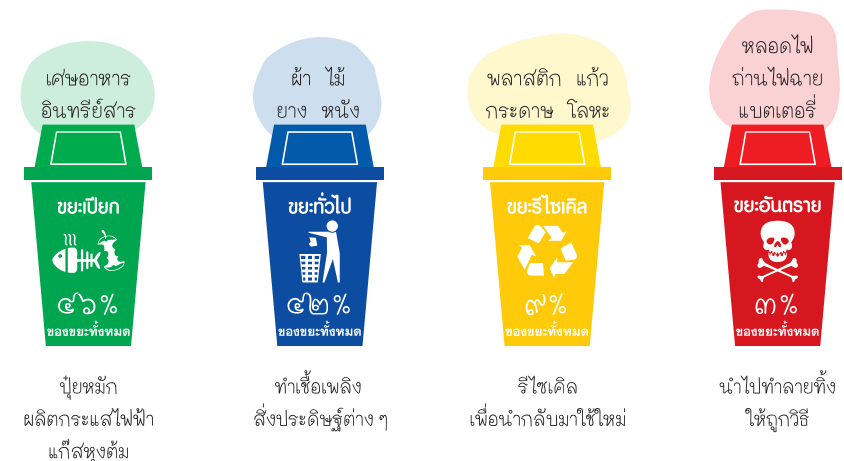
- **การถม** ทำได้โดยนำขยะประเภท เศษอิฐ เศษปูน ใบไม้ กิ่งไม้ ไปไว้บนพื้นที่ทับถม ให้สูงขึ้น วิธีนี้จะไม่ใช้ในการกำจัดพวกเศษอาหาร เพราะเศษอาหารย่อยสลายเร็ว มีกลิ่นเหม็น และเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค

- **การฝัง** ทำได้โดยขุดหลุมฝังขยะลงในหลุมและกลบ ใช้กำจัดขยะได้หลายประเภท เช่น เศษอาหาร ขยะที่ย่อยสลายยาก

- **การหมัก** ทำได้โดยนำเศษอาหาร ใบไม้ วัชพืชต่าง ๆ มากองรวมกัน โดยอาจมีการ ใช้จุลินทรีย์เพื่อช่วยเร่งการย่อยสลาย

- **การรีไซเคิล** ทำได้โดยการแยกขยะตามประเภทของวัสดุ เช่น กระดาษ พลาสติก อะลูมิเนียม แก้ว ไปแปรรูปด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่

แยกขยะก่อนทิ้ง



ปลอดภัยไว้ก่อน

ปัจจุบันมีการรณรงค์ให้งดเผาขยะ เพราะควันที่เกิดจากการเผาจะลอยขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศของโลก เป็นมลพิษต่ออากาศ ส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อนที่รุนแรงมากขึ้น และหากเผาขยะโดยไม่ควบคุมไฟ ไฟอาจลุกลามไปยังบริเวณใกล้เคียงได้รับความเสียหายได้



สรุปความรู้

การเลือกและใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดได้เหมาะสมกับลักษณะงาน จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและได้ผลงานที่มีคุณภาพ

คำถามพัฒนากระบวนการคิด

๑. การทำความสะอาดบ้านเป็นประจำมีความสำคัญอย่างไร
๒. การทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ ของบ้านต้องเริ่มจากส่วนใด เพราะเหตุใด
๓. การทำความสะอาดผนังทาสีแตกต่างจากการทำความสะอาดผนังวอลเปเปอร์อย่างไร
๔. ห้องนอนของนักเรียนมีลักษณะอย่างไร ต้องใช้อุปกรณ์ใดบ้างในการทำความสะอาด และมีขั้นตอนการทำความสะอาดอย่างไร
๕. **ซีดีนสอ กระดาษทิชชู เศษกระดาษโปสเตอร์ เศษผัก ผลไม้ ซองขนม แก้วกระดาษ ขวดพลาสติก** สิ่งของดังกล่าว นักเรียนมีวิธีการกำจัดอย่างไร

กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันหาภาพอุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาดบ้าน แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศ
๒. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันฝึกปฏิบัติการทำความสะอาดห้องน้ำอย่างถูกวิธี โดยฝึกทำความสะอาดห้องน้ำของนักเรียน แล้วสรุปผลร่วมกัน
๓. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันสำรวจเครื่องใช้ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน เช่น โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ สนามฟุตบอล ห้องพยาบาล กลุ่มละ ๑ อย่าง แล้วสืบค้นวิธีการดูแลรักษาและทำความสะอาด แล้วลงมือปฏิบัติ บันทึกภาพก่อนและหลังปฏิบัติ แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

1

โครงการอาชีพ

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการรีไซเคิลขยะ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วทำการรีไซเคิลขยะที่ไม่ได้ใช้แล้วจากบ้านของนักเรียนให้ออกมาเป็นของใช้ภายในบ้านที่สามารถใช้งานได้อีกครั้ง เผยแพร่ผลงานในแบบการจัดนิทรรศการโครงการในโรงเรียน



หน่วยการเรียนรู้ที่

๒

บ้านสวยด้วยมือเรา



ผลการเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการและขั้นตอนการจัดตกแต่งบ้านได้
๒. ฝึกปฏิบัติการจัดตกแต่งภายในบ้านและบริเวณบ้านได้ตามขั้นตอนการจัดตกแต่งบ้าน
๓. เห็นคุณค่าของการจัดตกแต่งบ้านทั้งภายในบ้านและบริเวณบ้าน



ผังสาระการเรียนรู้

